UUTISET

PTT:N TALOUSTUTKA

Kuntia uudistamassa

PTT:ssä on seurattu ja tutkittu kuntauudistusta jo yli vuoden ajan. Olemme tehneet laskelmia alueiden väestöstä, työpaikoista ja taloudesta.

Myös PTT-katsauksen aiheena oli Kunnat, rakenteet ja uudistus. Katsauksen kirjoituksista välittyy yksimielisyys uudistuksen tarpeellisuudesta mutta erimielisyys keinoista.

Kuntauudistuksessa on ollut moninaisia vaiheita, kun Suomen hallitus on tehnyt linjauksia hankkeen edetessä. Mielipiteitä kuntauudistuksesta ja sen toteutuksesta on yhtä monta kuin keskustelijaakin.

On erityisen mielenkiintoista, että kunnat ovat vahvasti poliittisen keskustelun ytimessä.

Kuntauudistuksen tavoitteena on saada aikaan elinvoimaisia kuntia koko maahan. Kuntia uudistamalla yritetään tarttua myös julkisen talouden ongelmiin. Väestö vanhenee, joten palvelun tarpeet kasvavat ja maksajat vähenevät.

Kuntien vastuu hyvinvointipalveluista on suuri, joten vähenevät rahat pitäisi saada riittämään.

Elinvoima näyttää tarkoittavan eri alueilla eri asioita. Toisissa kunnissa yritetään selvitä kasvavista menoista ja toisissa kunnissa halutaan kasvattaa tuloja alueen taloutta kehittämällä.

Elinvoima on talouden kielenkäyttöön kuuluva sana, joka kuvaa, että alueiden on itse huolehdittava itsestään, omasta elinvoimastaan.

Alueiden kasvua ja kehitystä on tutkittu paljon vertailemalla metropolialueita. Pienten ja syrjäisten alueiden tutkiminen on jäänyt vähemmälle.

Taantuvia alueita on tutkittu Kanadassa, joka on jossain määrin vertailukelpoinen maa. Tutkimuksissa on havaittu, että riippuvuus luonnonvaroista ja pääomaintensiivisestä teollisuudesta on ajanut alueita taantuvan kehityksen tielle.

Vastaavaa kehitystä on teollisuuden rakennemuutoksen myötä tapahtunut myös Suomessa.

Kaupunkiseudut ovat kansantalouden vetureita ja kuntauudistuksen suurimpia kysymyksiä. Tavoitteena on, että suuremmassa kunnassa alueen talouden ja yhdyskuntarakenteen kokonaisvaltaisella kehittämisellä syntyy entistä elinvoimaisempi seutu.

PTT:n laskelmien mukaan kuntia yhdistämällä voidaan parantaa tilannetta kunnissa, jotka kohtaavat yksin huoltosuhteen merkittävän heikkenemisen.

Elinvoimaisia kuntia on kuitenkin vaikea saada aikaan yhdistelemällä heikon talouden ja väestökehityksen kuntia.

Jotta alue pystyisi tulevaisuudessa kasvamaan ja kehittymään, tarvitaan myös työvoimaa ja kasvavia yrityksiä.

Vaikka kuntauudistuksen päähuomio kohdistuukin kaupunkiseutuihin, suurimmat vaikutukset kansalaisen näkökulmasta saattavat syntyä kaupunkiseutujen ulkopuolella.

Suurempia kuntia on tarjottu ratkaisuksi ongelmiin sekä kaupunkiseuduilla että niiden ulkopuolella.

Uudistuksen perustelut ja muutostarpeet ovat eri alueilla erilaisia. Voisivatko myös ratkaisut olla erilaisia?

SIGNE JAUHIAINEN
on PTT:n ekonomisti.

signe.jauhiainen
@ptt.fi

Luonnonsuojelujärjestöille miljoonatuet valtiolta

Eri ministeriöt tukevat vuosittain useita ympäristön- ja luonnonsuojeluun keskittyneitä yhdistyksiä ja kansalaisjärjestöjä.

Valtio säästäisi vain muutamia roposia, jos se lakkauttaisi kokonaan vuosittain jaettavat avustukset eri luonnon- ja ympäristönsuojelujärjestöille.

Vuositasolla valtion budjettivaroista ohjataan kymmenille erikokoisille järjestöille pari miljoonaa euroa, neljän eri ministeriön budjettivaroista.

Järjestöjen saamat tuet nousivat tapetille, kun kansanedustaja **Pentti Oinonen** (ps.) esitti viime viikolla järjestöjen valtionapujen nollaamista. Oinonen teki esityksensä pian sen jälkeen, kun muutamat järjestöt ottivat kantaa Suomen susikannan ylläpitämisen puolesta.

Pieniä summia kymmenille järjestöille

Opetus- ja kulttuuriministeriö päätti viime torstaina valtakunnallista nuorisotyötä tekevien järjestöjen avustuksista. Ministeriö tukee pieniä järjestöjä yhteensä noin 3 miljoonalla eurolla.

Eläimiin, ympäristön- ja luonnonsuojeluun liittyvien järjestöjen tuki avustuspotista oli yhteensä 189 000 euroa.

Avustusten saajien joukossa olivat Bird Life ry, Dodo ry, Animalia, Maan Ystävät ry, Suomen Eläinsuojeluyhdistys ja Suomen Kennelliitto.

Vuosiavustukset olivat 11 000–64 000 euron suuruisia.

Ympäristöministeriön tuki 1,299 miljoonaa

Ympäristöministeriö tukee vuosittain ympäristöalan järjestöjä noin kahdella miljoonalla eurolla. Avustussumma on pysynyt viime vuodet samana.

Luonnonsuojelu- ja ympäristösuojelujärjestöt saivat potista yhteensä 1,299 miljoonaa euroa.

Suurimmat tuensaajat olivat Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL), Pidä Saaristo Siistinä ry ja Natur och Miljö r.f.

Avustuksia jaettiin valtakunnallisille luonnonsuojelu-, ympäristö-, asunto- ja rakennusalan järjestöille sekä saariston ympäristönhoitoa ja ympäristökasvatusta edistäviin hankkeisiin.

Avustuksia saivat myös saaristo- ja tunturialueiden jätehuoltoa edistävät toimet.

Ministeriö seuraa avustusten käyttöä. Jokaisen järjestön on annettava selvitys valtionavustuksen käytöstä. Tarvittaessa tuki voidaan periä takaisin tai evätä, jos tarvittavia asiakirjoja ei toimiteta.

OKM:n järjestötuki 14,4 miljoonaa

Suurinta järjestöjen avustuspottia pyörittää opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM).

Sen tuki valtakunnallisille nuorisojärjestöille ja nuorisotyön palvelujärjestöille oli 2012 11,7 miljoonaa euroa. Avustuksia jaettiin 70 järjestölle. Tähän joukkoon kuuluvat esimerkiksi kaikki puolueiden lapsi- ja nuorisojärjestöt.

Avunsaajien joukossa on selkeästi yksi luonnonsuojeluun erikoistunut kansalaisjärjestö.

Summasta muutama prosentti lohkeaa Luonto-Liitolle. Järjestö on SLL:n nuorisojärjestö.

Se saa valtiolta vuosittain tukea 430 000 euroa lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelutyöhön.

Viimeksi tukea jaettiin viime vuonna. Haku kuluvalle vuodelle on parhaillaan käynnissä.

Ulkoministeriöltä myös tukea

Ulkoministeriö jakaa myös järjestötukia. UM:n jakamaa viestintä- ja kehityskasvatustukea haetaan vuosittain.

Viime vuonna avustusta saivat WWF, Dodo, Natur och Miljö ja SLL. Rahaa on jaettu vuosittain noin 80 000 euroa.

JANNE IMPIÖ

Luonto-Liiton kohdalla joustetaan

Nuorisotyön avustuksia säätelevässä asetuksessa valtioapua hakevilta järjestöiltä edellytetään, että järjestön jäsenistöstä kaksi kolmasosaa pitää olla alle 29-vuotiaita.

Esimerkiksi Luonto-Liitto määritellään edelleen valtakunnalliseksi nuorisojärjestöksi, vaikka se ei täytä avulle asetettua selkeää jäsenehtoa.

Aiemmin esimerkiksi Suomen Nuorisoseurojen Liitto siirrettiin nuorisotyötä tekeväksi järjestöksi, kun sen jäsenistö alkoi olla voittopuolisesti senioripuolella.

Viimeksi ministeriön syyniin joutuivat kaikki poliittiset nuorisojärjestöt ja niiden nuorisojäsenten määrä. Järjestöt läpäisivät selkeästi asetuksen kriteerin.

Kulttuuriasiainneuvos **Immo Parviaisen** mukaan jäsenvaatimuksesta voidaan poiketa kielellisen tai muun vähemmistön keskuudessa tai toimialallaan valtakunnallisesti edustavaksi katsottavan järjestön osalta.

Luonto-Liitolla on hakemuksen perusteella 7 195 jäsentä. Heistä alle 28-vuotiaita oli 2 853 eli vain noin 40 prosenttia.

Järjestön vs. toiminnanjohtaja **Sami Säynevirta** sanoo, että jäsenistörakenne on tiedostettu. Seniorijäsenten osuuteen ei ole puututtu, eikä sitä ole koettu ongelmalliseksi.

”Luku kertoo siitä, että meillä on edelleen jäseniä, jotka haluavat olla tukemassa järjestömme toimintaa.”

Parviainen sanoo, että Luonto-Liitto täyttää tarvittavat kriteerit, koska se on tärkeä nuorisotoimija sekä ympäristö- ja luontokasvattaja.

”Tarkkaan ottaen avustuspäätöstä ei tehdä vain jäsenmäärän perusteella, vaan siihen vaikuttaa koko toiminta ja avustuksen tarve.”

Aiemmin järjestö sai ympäristöministeriöstä osan yleisavustuksestaan. Ministeriöiden välisessä työjaossa on lopulta sovittu, että OKM päättää järjestön tuesta. Vastaavasti Natur och Miljö saa yleisavustuksensa YM:stä.

”Tämä vastaa valtiontalouden tarkastusvirastonkin kantaa ja valtionavustuslain henkeä”, sanoo Parviainen.

JANNE IMPIÖ

Ympäristöministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön avustustukset ympäristöjärjestöille, euroa

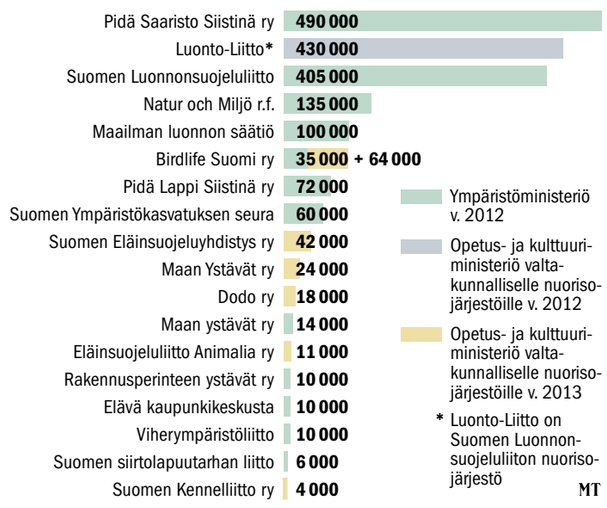

Luomuliitto: Kuluttajan saatava tietää ruuan alkuperä

Luomuliiton mielestä kuluttajilla on oikeus tietää ruuan alkuperä.

”EU:lla on käytettävissä keinot saattaa alkuperämerkinnät kuntoon ripeästi, jos sitä todellisuudessa halutaan. Kyse on siitä, tahdotaanko oikeus päättää ravinnostamme saada ihmisille vai määrittääkö teollisuus jatkossakin sen mitä suuhumme pistämme”, toteaa Luomuliiton puheenjohtaja **Jukka Lassila**.

Luomuliitto ihmettelee EU:n kyvyttömyyttä hoitaa elintarvikkeiden raaka-aineiden alkuperämerkinnät kuntoon.

Euroopan kuluttajaliiton (BEUC) teettämän tutkimuksen mukaan suurin osa kuluttajista haluaa tietää raaka-aineiden alkuperäisen tuotantomaan ja mahdolliset väliprosessointimaat myös teollisesti valmistetuissa tuotteissa. Tämä koskee myös kasviperäisiä tuotteita.

Luomuliitto pitää riittämättömänä suunnitteilla olevien uusien pakollisten alkuperämerkintäsäädösten rajaamista koskemaan vain sian-, vuohen-, lampaan- ja siipikarjanlihaa nykyisten naudanlihan, käsittelemättömän kalan, oliiviöljyn ja tiettyjen EU:n ulkopuolelta tuotujen tuotteiden lisäksi.

Luomuliitto kannattaa myös Suomen Kuluttajaliiton vaatimusta ulottaa alkuperämerkinnät koskemaan myös ravintolaruokaa.

MT

Koneurakointiin ollaan tyytyväisiä

Sekä koneurakointipalveluiden ostajat että koneurakoitsijat ovat pääosin tyytyväisiä tarjolla oleviin palveluihin, joskin palveluista tiedottamista tulisi tehostaa. Tämä selvisi Työtehoseuran, sekä Uudenmaan maataloustuottajaliittojen yhteistyönä tekemässä kyselyssä.

Kyselyyn vastanneista hieman yli puolet osti urakointipalveluita ja hieman alle puolet tarjosi niitä. Osa yrittäjistä harkitsi jatkossa aloittavansa koneurakoinnin.

Koneurakointi on suurilla tiloilla huomattavasti yleisempää kuin pienillä tiloilla. Viljelyalaltaan alle 25 hehtaarin tiloista vain joka kymmenes urakoi, kun taas yli 50 hehtaarin tiloista puolet tarjosi urakointipalveluita.

Lähes puolet nykyisistä urakoitsijoista myös osti säännöllisesti urakointipalveluita.

Suuret erot liikevaihdossa

Neljänneksellä urakoitsijoista urakoinnin vuotuinen liikevaihto oli alle 5 000 euroa. Viidenneksellä se ylitti 50 000 euroa.

Puolet urakoitsijoista arvioi lähitulevaisuudessa jatkavansa urakointia nykyisessä laajuudessa. Lähes yhtä moni arvioi lisäävänsä urakointia.

Eniten halukkuutta lisäämiseen oli yli 100 hehtaarin tiloilla, joista lähes kaksi kolmesta ilmoitti aikovansa laajentaa urakointitoimintaa. Vain pieni osa vastaajista arvioi urakointinsa vähenevän nykyisestä.

Pahimpina esteinä urakoinnin lisäämiselle nähtiin urakointitöiden kausiluonteisuus, ammattitaitoisen ulkopuolisen työvoiman puute ja puutteelliset tiedot mahdollisista asiakkaista.

Neljä viidestä koki urakoinnin olleen kannattavaa ja yli puolet kertoi urakointitoiminnan mahdollistaneen koneinvestointeja.

Haastavaksi koettiin omien konekustannusten laskenta, urakoinnin hinnoittelu ja tarjousten teko. Näiden hallinta samoin kuin yleisen yrittäjäosaamisen parantaminen nähtiin tärkeimmiksi kehittämiskohteiksi.

Palveluiden ostajista runsas puolet piti töiden ulkoistamista kannattavampana kuin työn tekemistä itse. Hieman yli puolet piti urakoitsijoiden ammattitaitoa ja työn laatua parempana kuin omaansa.

Merkittäviä ongelmia urakointipalveluiden ostoissa ei koettu. Neljä viidestä piti urakoinnin hinnoittelua selkeänä ja töistä sopimista helppona.

MAIKKI KULMALA

Imatralla tehdään suomalaisia maitotölkkejä ruotsalaisella huipputekniikalla

IMATRA (MT)
Vuosi sitten käyttöön otettu Tetra Pakin tehdas Imatralla valmistaa 500 miljoonaa maitopurkkia vuodessa. Alan näkymät ovat hyvät, sillä maailman nesteruokateollisuus on kasvussa.

Tehtaan tuotantolinja pyörii puolen sadan työntekijän ja kolmen robotin voimin kolmessa vuorossa kuutena päivänä viikossa.

Tölkkejä valmistetaan kolmea erilaista; litran purkkeja muovikorkilla ja ilman sekä 1,5 litran purkkeja.

Asiakkaana on tällä hetkellä ainoastaan Valio, joka työllistää tehtaan koko kapasiteetin.

Kotimaista työtä

Raaka-aine tulee Stora Enson Kaukopään tehtaalta, vajaan kymmenen kilometrin päästä. Lyhyt kuljetusmatka alentaa kuljetuskustannuksia ja päästöjä.

Stora Enson mukaan nestepakkausten kotimaisuusaste on noin 50–60 prosenttia, kun mukaan lasketaan käytettävän muovin raaka-aine öljy.

Maitopakkausten puuraaka-aineesta suuri osa tulee Stora Enson mukaan läheltä Imatraa, hieman myös Venäjän puolelta.

”Työ tölkkien valmistuksessa on sataprosenttisesti suomalaista”, tehtaan ruotsalainen johtaja **Tommy Kjellberg** sanoo.

Tuotekehitys tosin tapahtuu pääosin yhtiön kotimaassa Ruotsissa sekä Italiassa.

Vuonna 1 951 Ruotsin Lundissa perustettu Tetra Pak toimii kaikkiaan yli 165 maassa ja tehtaita on 42.

Imatran tehtaan työntekijöistä pääosa hankki ennen tehtaan avaamista osaamista muun muassa Taiwanista ja Japanista.

Työpaikka oli hyvin haluttu, hakemuksia tuli Kjellbergin mukaan yli 800.

Monin tavoin sopiva sijainti

Imatralle Tetra Pak asettui monestakin syystä.

Raaka-ainetta löytyi läheltä, ja sekä Imatran kaupunki että Valio olivat yhteistyöhaluisia.

”Lisäksi halusimme vahvistaa Tetra Pakia Pohjoismaissa”, Kjellberg kertoo yhtiön linjauksesta.

Kotimaiseen maitoon luottavalle Valiolle pakkausten kotimaisuus on toimitusjohtaja **Pekka Laaksosen** mukaan hyvin tärkeää.

Tetra Pakilla on jo 1 950-luvulta lähtien ollut Suomessa markkinayhtiö, mutta tuotteet ovat tulleet Ruotsista.

”Olimme tosi ylpeitä saadessamme uuden tehtaan juuri Suomeen”, Tetra Pakilla 10 vuotta työskennellyt viestintäpäällikkö **Sari Hassi** sanoo.

Litteinä meijereihin

Moderni tehdas mahdollistaa maitotölkkien ulkoasun muuttamisen monta kertaa vuodessa.

Pinnan painamiseen käytetään offset-tekniikkaa neljällä perusvärillä. Mukana on myös kaksi lisäväriä, joilla saadaan aikaan Valion sininen.

Tetra Pakilta tölkkien printatut aihiot lähtevät 230 kappaleen nipuissa litteinä.

Meijerillä muotoonsa liimattavien tölkkien avausmekanismit on varustettu irroituspinnoitteella ja osassa on pyöreä aukko muovikorkkia varten.

Kaikkien tölkkien sisä- ja ulkopuoli on pinnoitettu polymeerilla.

Kierrätys parantunut

Imatran Tetra Pak käyttää viikossa noin tuhat tonnia Stora Enson sellusta valmistamaa nestekartonkia.

Yksi maitotölkki painaa valmiina 28 grammaa. Kartongin osuus siitä on 25 grammaa ja muovin 3 grammaa.

Suomalaiset käyttävät vuodessa noin viisi kiloa kierrätyskelpoisia maito- ja mehupakkauksia. Näistä kierrätykseen päätyy noin 30 prosenttia, Hassi kertoo.

Kuudessa vuodessa nestekartonkien kierrätys on Suomessa on lähes kaksinkertaistunut.

Muoviset korkit voi kierrättää yhdessä pakkausten kanssa. Ne ovat saamaa polyeteeniä jota käytetään purkkien pinnoituksessa ja niitä voidaan hyödyntää energiana.

Kierrätyskartonkia käytetään esimerkiksi kartonkihylsyjen valmistukseen. Tetra Pak teettää siitä myös käyntikorttinsa.

Tehtaalla syntyvä jäte käytetään hyödyksi kokonaan. Siitä tehdään muun muassa kengän pohjallisia, Kjellberg kertoo.

Nesteruoka-ala kasvussa

Kansainvälisen Tetra Pakin näkymät ovat Kjellbergin mukaan valoisat.

”Yhtiö kasvaa joka vuosi, koska nesteruokateollisuus kasvaa.”

Suomessa tilanne on tasainen, sillä maitotuotteita kulutetaan paljon.

Tetra Pak on yksi kolmesta Tetra Laval Groupin yrityksistä.

Kaksi muuta ovat navetta- ja lypsykalusteisiin erikoistunut DeLaval ja muovisia nestepakkauksia valmistava Sidel.

TERHI TORIKKA

JAANA KANKAANPÄÄ

Maitopakkausten raaka-aine tulee Stora Enson Kaukopään tehtaalta. Yhdestä kartonkirullasta syntyy noin 40 000 maitotölkkiä.

Maitopurkkeja hihnalla ennen kuin ne saavat tutun muotonsa. Uudella painotekniikalla maitopurkin ulkoasua on helppo muuttaa useita kertoja vuodessa.

Italiasta itärajalle

Tetra Pakin Imatran tehdasta johtaa ruotsalainen **Tommy Kjellberg**.

Hän muutti Imatralle itärajan tuntumaan Italiasta viime kesänä. Maiseman vaihdos on sujunut hyvin, ja tulokas viihtyy.

”Moni pitää minua varmaan vähän outona, mutta viihdyn pohjoisissa oloissa.”

Imatralla Kjellberg on muun muassa alkanut harrastaa vaimonsa kanssa hiihtoa pitkän tauon jälkeen. Latua pitkin pääsisi jopa suoraan työpaikalle.

”Täällä on kaikki mitä tarvitsee. Junayhteys Helsinkiin on hyvä ja luonto on upea.”

Kjellbergiä viehättää etenkin suoraan asunnon ikkunasta näkyvä Vuoksi.

Vieraansa hän vie usein kävelylle järvimaisemaan, katsomaan kosken kuohuja sekä vierailemaan myös lähellä sijaitsevassa Lappeenrannassa.

”Kesällä täällä tapahtuu aika paljon.”

Italiasta johtaja kaipaa lähinnä laskettelua. Lähiaikoina suunnitelmissa on käydä testaamassa Kolin rinteet Pohjois-Karjalassa.

Kjellberg ei puhu suomea, mutta se ei ole aiheuttanut ongelmia. Turisteihin tottuneessa kotikaupungissa kielitaitoa yleensä löytyy.

Tehtaan työntekijöitä rekrytoitaessa sujuva englanti oli yksi kansainvälisen yhtiön valintaperusteista.

TERHI TORIKKA

Tehtaan johtaja Tommy Kjellberg kertoo nestepakkausalan kasvavan jatkuvasti.